

Navazující magisterské studium – otázky ke státním závěrečným zkouškám

Sociologie

1. Sociologie jako věda o společnosti

Předmět sociologie. Důvody vzniku této vědy (povaha procesu modernizace). Funkce a struktura sociologie. Vztah k jiným sociálním vědám.

2. Vývoj sociologie I

Protosociologie. Klasická sociologie – hlavní představitelé a jejich relevance pro soudobou sociologii. Základní sociologická dilemata.

3. Vývoj sociologie II

Období velkých výzkumů. Rozvoj teoretické sociologie v druhé polovině 20. století. Charakteristika soudobé sociologie.

4. Objektivistický proud v sociologii sociálních problémů

Znaky objektivistické definice sociálních problémů. Základní rozdíly a podobnosti v analýze příčin sociálních problémů v přístupech sociální dezorganizace a sociální deviace.

5. Konstrukcionistický proud v sociologii sociálních problémů

Charakteristika konstrukcionistického paradigmatu sociologie sociálních problémů – jeho vznik spojený s kritikou objektivistického přístupu. Definice sociálních problémů, hledání jejich příčin a principy managementu sociálních problémů.

6. Dynamika vývoje sociálních problémů

Rozdíl mezi objektivistickým a konstrukcionistickým pohledem na dynamiku vývoje sociálních problémů (zejména v konceptech přirozené historie sociálních problémů a modelu veřejných arén vzestupu a pádu sociálních problémů).

7. Sociální problémy a neziskové organizace

Role neziskových organizací v procesech definování a řešení sociálních problémů v moderních demokratických společnostech. Výhody a nevýhody neziskových organizací ve srovnání s organizacemi veřejné správy.

8. Sociologie práce jako disciplína

Povaha disciplíny, její předmět, teoretická východiska, základní pojmy, hlavní představitelé, možnosti empirického výzkumu práce.

9. Povolání jako sociální jev

Typy práce, charakteristiky povolání, diferenciacce, prestiž, mobilita.

10. Pracovní síla

Sociální, demografická a ekonomická struktura, požadavky a očekávání vůči pracovní síle, koncept lidského kapitálu a jeho alternativy.

11. Hodnotové kontexty práce

Práce v systému hodnot, proměny hodnoty práce a jejich podmíněnost, práce a spokojenost.

12. Práce a technologické změny

Proměny práce spojené s rozvojem ICT, intelektualizace práce, flexibilizace a nestandardní podoby práce.

13. Vývoj sociologické reflexe procesu globalizace

Důvody rozvoje globalizace od sedmdesátých let 20. století, vztah modernizace a globalizace, představa spojitě a nespojitě změny, téma reflexivity (zejména podle Becka a Giddense).

14. Základní rozměry globalizace a jejich sociologické zpracování

Sociální, ekonomický, politický a kulturní rozměr globalizace a jejich zkoumání (hlavní vybrané směry, sociální teorie a jejich představitelé).

15. Projevy globalizace v oblasti vzdělávání

Hlavní aktéři globalizace v oblasti vzdělávání a jejich možnosti, tvorba vzdělávací politiky, význam expertízy. Kritika projevů (ekonomické) globalizace v oblasti vzdělávání, pozice vzdělávání dospělých.

16. Globalizace a transformace demokracie

Transformace veřejného prostoru a komunikace, proměna státu, pojem vládnutí (governance). Soudobá rizika a jejich politické souvislosti, individualizace rizik, subpolitika.

17. Proměna komunitního vzdělávání během globalizace

Vývoj sociologické reflexe komunity, problematika identity v globalizaci, vzdělávání (dospělých) a sociální problémy, koncepty sociálního kapitálu, komunit praxe a učícího se města.

18. Sociální hnutí a vzdělávání dospělých

Sociologie a sociální hnutí – hlavní přístupy v americké a evropské sociologii, typy sociálních hnutí, vztah sociálních hnutí a vzdělávání a učení se dospělých.

19. Sociologický přístup k vědění

Sociologie vědění jako sociologická disciplína. Vědění a sociální jednání. Koncept společnosti vědění, vědění v oblastech vědy, politiky a každodennosti.

20. Rozvoj, globalizace a vzdělávání dospělých

Globální nerovnosti a vzdělávání, migrace a vzdělávání (dospělých), zpracování problematiky (udržitelného) rozvoje ve vzdělávací politice, regionální specifika vzdělávání dospělých.

Literatura

- APPLE, Michael W., Stephen J. BALL a Luis A. GANDIN (eds.). *The Routledge International Handbook of the Sociology of Education*. London, New York: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-61996-7.
- BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
- ČADOVÁ, Naděžda, Miloš PALEČEK, Jan ČERVENKA, Lenka SVOBODOVÁ a Jiří VINOPAL. *Jak je v Česku vnímána práce*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN 80-7330-103-2.
- FIELD, John. *Lifelong Learning and the New Educational Order*. Stoke on Trent: Trentham Book, 2006. ISBN 978-1-85856-346-6.
- FRIČ, Pavol, Tamara KATUŠČÁK, Pavel MIČKA a Vít SKÁLA. *Občanský sektor v ohrožení?* Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2016. ISBN 978-80-7419-243-2.
- FRIČ, Pavol. Sociológia sociálnych problémov v USA. *Sociológia*, 1989, 21(6), s. 633–646. ISSN 0049-1225.
- FRIČ, Pavol. Pojem "sociálny problém" a všeobecná teória sociálnych problémov v americkej sociológii. *Sociológia*, 1990, 22(1), s. 29–42. ISSN 0049-1225.
- GIDDENS, Anthony a Philip W. SUTTON. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
- GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 1998. ISBN 80-85850-62-1.
- HARRINGTON, Austin a kol. *Moderní sociální teorie. Základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-093-3.
- KAŠČÁK, Ondrej a Branislav PUPALA. *Škola zlatých golierov. Vzdelavanie v ére neoliberalizmu*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-113-8.
- JARVIS, Peter (ed.). *The Routledge International Handbook of Lifelong Learning*. London: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-58165-3.
- JARVIS, Peter. *Globalisation, Lifelong Learning and the Learning Society: Sociological Perspectives*. London: Routledge, 2007. ISBN 978-0-415-35543-8.
- KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-031-5.
- KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-102-2.
- KELLER, Jan. *Dějiny klasické sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. ISBN 80-86429-52-0.
- Kniha sociologie*. Praha: Knižní klub, 2016. ISBN 978-80-242-5395-4.
- KOPECKÝ, Martin. *Vzdělávání dospělých mezi politikou, ekonomikou a vědou. Politika vzdělávání a učení se dospělých v éře globálního kapitalismu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-493-6.
- LANGE, Elisabeth. (Re)igniting a Sociological Imagination in Adult Education: The Continuing Relevance of Classical Theory. *International Journal of Lifelong Education*, 2015, 34(6), s. 491–513. ISSN 1464-519X.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ aj. *Velký sociologický slovník*. 1. a 2. svazek. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

- MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace: přehled sociologických teorií*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0279-2.
- PETRUSEK, Miloslav a kol. *Dějiny sociologie*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3234-3.
- POTŮČEK, Martin a kol. *Jak jsme na tom. A co dál?: strategický audit České republiky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. ISBN 80-86429-45-8.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-047-X.
- PRŮCHA, Jan (ed.). *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly systematické sociologie*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2594-9.
- SIMONOVÁ, Natalie. *Vzdělanostní nerovnosti v české společnosti. Vývoj od počátku 20. století do současnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-070-4.
- SURYNEK, Alois. Sociologie práce a organizace. In: Jiří ŠUBRT. *Soudobá sociologie VI (Oblasti a specializace)*. Praha: Karolinum, 2014, s. 274–304. ISBN 978-80-246-2558-4.
- ŠUBRT, Jiří a Jan BALON. *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2457-7.
- SUŠA, Oleg. *Globalizace v sociálních souvislostech současnosti. Diagnóza a analýza*. Praha: Filosofia, 2010. ISBN 978-80-7007-320-9.
- UNESCO. *Global Report on Adult Learning and Education*. Hamburg: UNESCO, 2009. ISBN 978-92-820-1169-0.
- VEČERNÍK, Jiří (ed.). *Práce, hodnoty, blahobyť: české reálie v evropském kontextu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2016. ISBN 978-80-7330-295-5.
- WALLERSTEIN, Immanuel. *Kam směřují sociální vědy: zpráva Gulbenkianovy komise o restrukturalizaci sociálních věd*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 1998. ISBN 80-85850-65-6.